ויגש תשפ"ד

אשי ישראל

השיעור השבועי מפי מורינו
הרה"צ רבי יצחק לעזער שליט"א
בעל מחבר - תוך הנחל ושיחות מוהרא"ש

גיליון שצ"ה

ניתן להאזין לשיעור בכל יום רביעי בשעה 22:10 בטלפון:077-2612984 שלוחה 9

חסדי ה' יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **ויגש**; שֵׁם הפרשה בעצמו מעורר אותנו על ענין של 'גישה' ו'קריבה', דהיינו שאדם ייגש הלאה מן המקום שבו הוא נמצא, וינסה בכל כוחותיו להתקרב אל הקדושה.

חכמינו הקדושים אומרים (מובא בדברי רש"י בראשית י"ח, כ"ג) שמצינו 'גישה' בג' דברים: גישה לתפילה, גישה לפיום, וגישה למלחמה; ובתוך ג' עניינים אלו מרומזים כל חיי האדם, כי בכל איזהו שלב מימי חייו אדם נמצא באחד מן הדברים הללו, ונתחיל עם העניין הראשון: **תפילה**; '**תפילה**' זה דבר המקיף את כל חיי האדם!

חכמינו הקדושים תיקנו את '**תפילת הדרך**', כשאדם יוצא לדרך הוא צריך להגיד תפילה מיוחדת כדי שיזכה לשמירה בדרך, וזאת ע"י המלאכים שיש עם האדם, וכמו שאכן נוהגין לומר בסיום התפילה: "**בשם ה' אלקי ישראל, מימיני מיכאל, משמאלי גבריאל, מלפניי אוריאל, ומאחוריי רפאל, ועל ראשי שכינת א-ל**"; שאלו הם המלאכים המלווים כל יהודי, ומזכים לו בשמירה עליונה.

[בשו"ע או"ח סי' ג', בהלכות הנהגת בית הכסא, מביא הב"י עפ"י הגמ' במסכת ברכות את הנוסח שאומרים קודם שיוצא אדם לעשות צרכיו "התכבדו מכובדים וכו' שמרוני שמרוני" וכו', שאז מדברים למלאכים המלווים את האדם בכל עת; אכן, מובא בדברי הפוסקים שלא נוהגין לומר את זה, כי איננו מוחזקים לדבר כזה – שהמלאכים תדיר מלווים אותנו וצריכים לבקש מהם שיחכו וימתינו עד שיעשה צרכיו וכו' – אזי זה נראה כמו גבהות וישות, וכי אתה מרגיש בעצמך שהנך מוחזק שהמלאכים מלווים אותך?... מאידך, יש ראשונים ופוסקים אחרים שאומרים שאין בזה ענין של

׳מוחזק לכך׳, כי הרי זוהי המציאות – שישנם מלאכים המלווים את האדם...

דוגמא לכך אנו מוצאים בכל ליל שבת; מובא בפירוש בדברי הגמרא (שבת קי״ט), ששני מלאכי השרת מלווים את האדם בע״ש מביהכנ״ס לביתו, ומקובל אצל **כל עם ישראל** לומר בשיר וזמרה **״שלום עליכם מלאכי השלום מלאכי עליון״** [זה מקובל אצל כל תפוצות ישראל – ספרדים, אשכנזים, ליטאים וחסידים], ולא אומרים אז את הטענה ״וכי אתה מוחזק לכך שישנם המלאכים המלווים אותך?״ כי בשבת ישנה כזאת התרוממות הנפש ושפלות אמיתית, בחינת (שמות טז, כט) ״שְׁבוּ אִישׁ תַּחְתָּיו״ (ליקו״מ ח״א סי׳ ע״ט), ולכן יכולין לומר זאת בשבת...

כי הרי גם לפי הטוענים שלא לומר כך, אין הכוונה שהם אינם אוחזים שתמיד מלווים את האדם מלאכים, אלא שיטתם להימנע מלומר ״התכבדו מכובדים״ וכו׳ כדי שאדם לא יגיע לאיזו גבהות וישות מחמת זה, אך בשבת לא חוששין לזה, כי קדושת שבת משפיעה כזאת שפלות על האדם עד שיכול לומר זאת].

הכלל, כשאדם יוצא לדרך – נסיעה ברכב, באוטובוס, ברכבת וכו׳, הוא צריך לומר ׳**תפילת הדרך**׳, אך בעצם, ענין של ׳דרך׳ הוא **כל חיי האדם**; כל החיים של האדם זוהי ׳דרך׳ אחת ארוכה – מעת שהוא יוצא לאויר העולם, ועד ליום האחרון, הוא נמצא בדרך!

רביז״ל מתחיל את סיפורי־מעשיות בהלשון: ״**בַּדֶּרֶךְ סִפַּרְתִּי מַעֲשֶׂה, שֶׁכָּל מִי שֶׁהָיָה שׁוֹמְעָהּ הָיָה לוֹ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה**״; וכשהיה מוהרא״ש הקדוש מתחיל את הסיפורי־מעשיות בלימודו ברבים, תמיד היה מדבר אז מהעניין הזה, ש׳**בַּדֶּרֶךְ**׳ היינו שכל אחד ואחד נמצא בזה העולם בדרך! ירדנו מעולם העליון לזה העולם, ואנחנו כאן במשך הזמן שהקב״ה נותן לנו, ואח״כ חוזרים חזרה לעולם העליון... וכל משך השהות פה בזה העולם היא ׳דרך׳ ו׳נסיעה׳ מאד מאד ״מכובדת״...

ועתה נתבונן: על הדרך הארוכה הזאת, מתי צריכים לומר ׳**תפילת הדרך**׳? לכאורה כשאדם נולד – עליו לומר זאת, אך לא היה באפשרותו לומר זאת, אז אולי אח״כ – בבר־מצוה או בחתונה... מתי לומר ׳**תפילת הדרך**׳?

התשובה היא לפי הלימודים של רבינו: **בכל יום ויום**; מה זה ״בכל יום ויום״?

רבינו גילה לנו את העניין של 'התבודדות' – תמיד לדבר אל הקב"ה, ובאיזו צורה העניין הזה נקרא **'תפילת הדרך'**!

הבה ונתבונן מה מבקשים בעת **'תפילת הדרך'**: "**יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתּוֹלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתִסְמְכֵנִי לְשָׁלוֹם, וְתַגִּיעֵנוּ לִמְחוֹז חֶפְצֵנוּ לְחַיִּים לְשִׂמְחָה וּלְשָׁלוֹם, וְתַחְזִירֵנוּ לְבֵיתֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַצִּילֵנוּ מִכַּף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב וְלִסְטִים וְחַיּוֹת רָעוֹת בַּדֶּרֶךְ, וּמִכָּל מִינֵי פֻּרְעָנֻיוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת וּבָאוֹת לָעוֹלָם וְתִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ, וְתִתְּנֵנוּ לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רֹאֵינוּ, וְתִגְמְלֵינוּ חֲסָדִים טוֹבִים וְתִשְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ**"; הרי אלו דברים שאנו מזכירין הרבה מהם בברכות השחר מדי יום, ואלו תפילות תמידיות שאדם צריך בכל עת! אכן, חכמינו הקדושים תיקנו זאת לאדם היוצא לדרך, שהוא זקוק לשמירה עליונה, ואומר זאת, וכן אפילו שיש עמו תמיד מלאכים, אך יש ענין שכשאדם יוצא לדרך אזי הם מתקדמים, וצריכים לבקש שמירה מהקב"ה, וזה מיוחד לזמן זה, אך בעצם זה שייך ג"כ בכל עת ובכל שעה!

ומה גם שחוזרים ומזכירים שוב ושוב ענין של "שלום", וכמו שאומרים שם "**שֶׁתּוֹלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתִסְמְכֵנִי לְשָׁלוֹם, וְתַגִּיעֵנוּ לִמְחוֹז חֶפְצֵנוּ לְחַיִּים לְשִׂמְחָה וּלְשָׁלוֹם, וְתַחְזִירֵנוּ לְבֵיתֵנוּ לְשָׁלוֹם**"; כי זה מקיף את כל חיי האדם, שאדם יראה תמיד **'להיכן שאני הולך – שיהיה שלום!'**... מה הכוונה "שלום"? **פשוטו כמשמעו!** 'שלום' הוא לשון של 'שלימות', כי רק עם שלום זוכין להשלימות; חכמינו הקדושים אומרים (עוקצין ג): **"לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום"**; כמה אדם צריך לבקש תמיד שיזכה להיות "אוהב שלום ורודף שלום" (אבות א, יב)! ורביז"ל מסביר (ליקו"מ ח"א סי' ל"ג) שאדם צריך לבקש שלום בכל מידותיו ובכל מאורעותיו!

וכמובן, המקום הכי חשוב לזה הוא בבית, שיהיה **'שלום-בית'**, שזה מה שאומרים פה: "**וְתַחְזִירֵנוּ לְבֵיתֵנוּ לְשָׁלוֹם**"; שהנה עתה יוצא האדם לדרך, ולפעמים צריך להיפרד לקצת זמן ממשפחתו, אבל מה הוא מבקש? "**וְתַחְזִירֵנוּ לְבֵיתֵנוּ לְשָׁלוֹם**" – שהיציאה והנסיעה יהיו על-מנת לחזור

לשלום, לא שאדם בורח מהבית מחמת איזו מריבה שהיתה... **לברוח מהבית זו אף–פעם לא עצה נכונה! אסור שיהיה דבר כזה!** ובעיקר ביוצא לדרך, חכמינו הקדושים מאד הקפידו על ריבוי השלום ואהבה, וכמאמרם ז"ל (יבמות ס"ב:): "חייב אדם לפקוד את אשתו בשעה שהוא יוצא לדרך"; ולא שאדם יצא עם מריבה, ח"ו...

וצריך לדעת, שזה דבר יום–יומי אצל האדם, כי יש אחד שבמקרה ויש לו איזו מריבה עם אשתו – הוא בורח מהבית... **מה הועלת?! זה גורם הרבה יותר לחץ ומתח מאשר היית נשאר בבית!** כי אם אתה נשאר בבית – עדיין יש אפשרות לתקן, אבל אם לא אכפת לך, וטרקת את הדלת וברחת, איזה צער אתה גורם! **ואדם צריך להיזהר בזה מאד!** וגם אם יצאת מהבית בעת שהיה איזה מתח וכו', כשתבוא חזרה – תדאג שמיד יהיה פיום, שלא יישאר ככה ח"ו, כי אם יישאר ככה ח"ו, מי יודע מה זה יכול לגרום... על כל זה מבקשים "וְתַחְזִירֵנוּ **לְבֵיתֵנוּ לְשָׁלוֹם**" – '**לשלום**' דייקא, שנזכה לחזור לבית של שלום!

נשוב לעניין הנ"ל של 'גישה', שיש גישה לתפילה, מתי? בכל יום ויום! בכת עת ורגע! איפה אתה נמצא? "אני לא יודע איפה אני"... לא משנה היכן אתה, עליך '**לגשת**' לתפילה!

המילה "**ויגש**" מורכבת משתי מילים: '**יש גו**' – 'גו' היינו 'בתוכו', כלומר שאדם מרגיש איזו **ישות** בעצמו, והעבודה של האדם בכל ימי חייו **מעת היוולדו** – לקחת את אותה הישות שיש בו **ולהגיש** את זה אל הקב"ה!

אדם חושב: "אני האדם הכי מגושם בעולם", יש הרבה אנשים שחושבים כך – "ככה נבראתי, עם יצר הרע בעל משיכות לא–טובות, ואני האדם הכי מגושם בעולם... אולי גרמתי זאת לעצמי, לא שמרתי על עצמי, אז אני הכי גרוע", והוא לאחר יאוש... [יאוש שלא מדעת, או יאוש מדעת...], וגם במילה '**יאוש**' אנו מוצאים ענין של ישות, וטמון בתוכה האותיות '**יי יש**', שכולו מיואש "ממני אין כבר מה לדבר"... שזה ענין של '**ויגש**', שאדם מרגיש עצמו '**גוש**' ['גוש עפר' או איך שירצה לכנות את עצמו...], והעיקר שאדם יהיה מוכן **לגשת**!

אנו מדברים מה'גישה' הראשונה, שהיא 'גישה לתפילה', שאדם לא מתייחם לכלום, אלא הוא מתקדם הלאה! "ויכול להיות שאני באמת אדם מגושם – לא משנה אם אני גרמתי

לזה, או שכבכה ה׳ ברא אותי – במקום שאני נמצא אני מרגיש את עצמי **׳גוש׳**, חתיכה של גשמיות, מה אעשה?!״ **תיגש לתפילה! מתוך המקום שבו אתה נמצא, דייקא מכל הדברים הקשים העוברים עליך, את כל זה ׳תגיש׳ להקב״ה! תגיד את הכל להקב״ה! תפרש את מצפוני ליבך לפני הקב״ה! ואל תפסיק מזה, עד שתזכה להפוך את ה׳יש׳ הזה – להדבר שעמו חכמינו הקדושים בחרו לסיים את המשניות: ״עתיד הקב״ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש״י עולמות״, ואלו ה׳ש״י׳ עולמות זה ההפך מה׳יש׳ הנ״ל; ׳יש׳ זה גבהות, אגו, בכל דבר אומר רק ׳אני; אני׳, מאידך – ׳ש״י׳ עולמות זה אין סוף! את ה׳אני׳ הפכת ל׳אַיִן׳ – אין סוף! וזוהי העבודה של האדם, לקחת את כל אלו הדברים שחושב שבגללם הוא הכי מגושם, ולהתקרב אל הקב״ה! מתי? תמיד!**

זה ענין של **׳תפילת הדרך׳**, שבכל יום אתה ב׳דרך׳... אמנם לא נכנסת אל הרכב, לא ערכת איזו נסיעה ארוכה שמחייבת ׳תפילת הדרך׳ שתיקנו חכמינו הקדושים, אבל אתה תמיד **בדרך!**

ורביז״ל לימד אותנו (ליקו״מ ח״א סי׳ ו׳) שאדם צריך להיות **בקי** באותה **דרך** החיים – **דרך** התשובה, ו׳תשובה׳ לא שייך רק לאחד שחוזר בתשובה, כי כולנו ׳בעלי תשובה׳! **צדיקים הם ג״כ בעלי תשובה!** וכדברי רבינו בפירוש שם בתורה, שהצדיקים עושים תמיד תשובה על תשובה – ״זכיתי כבר לחזור בתשובה ב״ה, אבל היום כבר השגתי דברים חדשים שלא ידעתי אתמול... אז גם אם אתמול, שלשום, לפני חודש, לפני שנה, עשיתי תשובה, כפי מה שאני משיג היום הרי שאם הייתי יודע בזמן ההוא את מה דאני יודע היום – התשובה שלי היתה בצורה אחרת לגמרי״... ולכן ׳תשובה׳ זה דבר תמידי ממש!

ורביז״ל מסביר שם, שהדרך הזאת כלולה בשתי בקיאויות – ׳בקי ברצוא ובקי בשוב׳, שאדם ידע שלפעמים יש ׳קדימה׳ ולפעמים ׳אחורה׳, והכלל שתמיד הוא ב׳דרך׳, ואשרי מי שאיננו מטעה את עצמו, ותופס תמיד את ה׳**גישה לתפילה**׳, ולא משנה היכן הוא נמצא!

וענין ה׳גישה׳ מזכיר מאד את הענין האמור בעת מראה הסנה [הזכרנו זאת גבי חודש כסליו עפ״ד רביז״ל בזה] ע״י משה רבינו (שמות ג, ג) ״**אָסֻרָה נָּא**

וְאֶרְאֶה אֶת הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה מַדּוּעַ לֹא יִבְעַר הַסְּנֶה״; אומר רש״י: **אָסֵרָה נָּא – ׳אסורה מכאן להתקרב לשם׳**; מה מחדש רש״י? לכאורה זה דבר פשוט... אבל לימוד עצום יש בזה: **בכל מקום, בכל מצב–רוח שאתה נמצא, יש אפשרות של ״אסורה נא״ מאותו המצב!**

וכלל גדול הוא בידינו (תנחומא וירא כ״ב): **״אין נא אלא לשון בקשה״**, א״כ זה פירוש ״אסורה **׳נא׳**״ – ע״י התפילה והבקשה! ועי״ז אזכה ש**׳אסורה מכאן להתקרב לשם׳** – ״לשם״ היינו להמקום שאליו אני רוצה להגיע, כי הרי אני רוצה להתקדם הלאה ממה שאני עומד בו, אני עכשיו במצב–רוח לא כ״כ טוב, ויש לי כל מיני חובות ועניינים שונים המעיקים עליי, ואני רוצה ״להתקרב לשם״ – **״לשם״** היינו ׳למקום טוב, **׳שָׁם׳** אותיות **׳שֵׁם׳**, היינו ׳אני רוצה להתקרב אל הקב״ה׳! כי הרי כשמזכירים את הקב״ה בדיבור ולא בתפילה, לא אומרים שם ה׳ מפורש, אלא אומרים **׳השם׳**, א״כ זה פירוש של **׳אסורה מכאן להתקרב לשם׳** – ׳לְשָׁם׳ היינו ׳לַשֵּׁם׳ – להשם יתברך!

וזה מקושר מאד לעניין האמור – **׳גישה׳** לתפילה, שאדם צריך ׳לגשת׳ ולהתקרב, לצאת מן המקום שבו הוא נמצא ולהתקדם! וכאמור, זה לא משנה באיזה מצב אתה נמצא... אדם אומר ״אני במקום כזה גרוע ונמוך, בתוך העומק, בתוך שאול תחתית, רחמנא ליצלן״... **וכי התכלית להישאר שם?! תקיים ״אסורה מכאן״ ו״תתקרב לשם״! תקיים ״ויגש״!**

וזוהי עניינה של הפרשה: **״וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה״**, ולא כתיב למי הוא ניגש, אלא רק **׳אליו׳**, וכאמור מפי הצדיקים גבי פרשת וירא, ששם כתוב **״וַיֵּרָא אֵלָיו** ה׳״, ולא כתיב למי, והלימוד הוא: **תכנים את השם שלך שם!** אתה נמצא עכשיו במעמד הגדול של יהודה ויוסף...

שזה היה, כמובן, מעמד מאד מאוים ומרגש, וכידוע למי שמסתכל במדרש בפרשת השבוע, שאמנם בפרשה לא כתוב בדיוק מה היה הדיון ביניהם, אלא רק כמה מילים – **״יְדַבֶּר נָא עַבְדְּךָ דָבָר בְּאָזְנֵי אֲדֹנִי וְאַל יִחַר אַפְּךָ בְּעַבְדֶּךָ״** וכו׳, אך במדרש מובא את כל המשא–ומתן שהיה בין יהודה ליוסף [וכמו שהמדרש אומר שיהודה אמר ליוסף שהוא צריך את בנימין לעבירה וכו׳, ויוסף אומר לו ׳ומה היה לך עם תמר׳ וכו׳, עד שיהודה אמר ׳אתה גורם לי להיות בכעס? אני מחסל את הכל׳... ואז יוסף הצדיק אומר לו ׳אני אראה לך מה אני יכול׳... ונתן דפיקה ויהודה

ג"כ וכו'], אבל מדברים משבטי ק"ח! שהם מלמדים אותנו איך להחזיק מעמד בכל מצבי החיים!

אומר הפסוק: "**וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה**", '**אליו**' רומז להקב"ה, וכמו שאמר רבינו (חיי מוהר"ן, סי' תר"י), שהפסוק הזה מרמז על גישת האדם לווידוי בפני הקב"ה; אדם שרוצה לחזור בתשובה, אחד מעיקרי התשובה זה '**וידוי דברים**', שאדם בא לפניו יתברך ואומר '**רבש"ע, עשיתי כך וכך**', הרי זה הדבר הראשון שאדם צריך לעשות... לא ש'אני צדיק, ואינני צריך להתוודות', אלא מתוודה '**רבש"ע, עשיתי כך וכך, ואני מתחרט**'.

אדם שעושה וידוי, הוא ממתיק מעליו את כל הדינים! מובא בזוהר, שאחר שאדם זוכה להתוודות, כשמגיע היצר הרע לפניו יתברך ואומר 'אני ראיתיו עושה כך וכך' וכו', עונה לו הקב"ה: '**לך! האדם הזה כבר היה אצלי, וסיפר לי הכל**'... ומביא הזוהר משל, לאחד משוטרי המלך שראה איזה אדם עובר על מצות המלך, והנה הוא קנאי גדול, ורוצה להלשין עליו למלך; אבל אותו אדם היה חכם, והוא רץ מהר אל המלך, והתוודה: '**אדוני המלך, היה לי ניסיון גדול, אנא מחל לי על מה שעשיתי**'... המלך מתפעל: 'הרי לא ידעתי שהוא עשה כך וכך, והנה הוא באו מתבקש סליחה?' '**בסדר, מחול לך**'... הוא מוחל לו בכל לבו! והנה מיד אח"כ נכנם אותו שוטר הנ"ל, ומספר למלך: 'אדוני המלך, ראיתי את פלוני עושה כך וכך!'... עונה המלך: '**אני רבש**שהם"מ שומע זאת מפי הקב"ה – הוא מסתלק בבושה מלפני המלך...

אומר רבינו, שעניין הוידוי מרומז פה – "**וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה**", '**יהודה**' לשון של וידוי, היינו כשיהודי בא וניגש לפני הקב"ה ומתוודה; לשון הרמב"ם בהלכות תשובה (פ"א ה"א): "**וְכָל הַמַּרְבֶּה לְהִתְוַדּוֹת וּמַאֲרִיךְ בְּעִנְיָן זֶה הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח**"; דהנה לעשיית תשובה יש כל מיני תנאים – עזיבת החטא וכו' שאר דברים שהרמב"ם מזכיר שם, אבל לעניין וידוי אומר הרמב"ם "**הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח**"; ואת הלשון הקדושה הזאת מצינו בליל פסח, שכתוב: "**וכל המרבה לספר ביציאת מצרים, הרי זה משובח**", ואומר האר"י הקדוש: "**משובח בחסדים**", היינו שממשיך על עצמו חסדים ורחמי שמים! ובאותה לשון משתמש הרמב"ם לעניין וידוי דברים... ואשרי אדם הזוכה תמיד להתוודות – '**רבש"ע, לא ידעתי, לא רציתי**', וגם אם 'כן' עשה משהו

מרצונו 'רבש"ע, זה היה מהתגברות היצר הרע, אנא תמחל ליו'...

אומר רבינו, שזהו "וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה" – וידוי! ממשיך ואומר רבינו שם, שאדם יכול להגיד כזאת המלצה על עצמו: "וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי" – 'רבש"ע, מבלעדי הכוחות שלך לא הייתי יכול לעשות כלום'... זה קצת מאוים לומר זאת לפני הקב"ה: הנה הוא עשה דבר לא טוב, אבל 'רבש"ע, אם לא היית נותן לי כח, לא הייתי יכול לעשות כלום'... [אין הכוונה שהוא זורק את האשמה מעצמו, אלא הוא אומר זאת בתמימות להקב"ה].

ולשיחה זו של רבינו קדם מעשה נפלא שהיה עם ר' יודיל, שבתחילה הוא היה תלמיד של הרה"ק ר' פינחם מקאריץ זי"ע, ורבינו פעם אמר לו: "הַגִּידוּ לִי דָּבָר מֵהָרַב הַצַּדִּיק הָרַב פִּינְחָס מִקָּרִיץ זַ"ל", וסיפר לרבינו שפעם אמר ר' פינחם זי"ע גבי מה שאומרים בוידוי: "אשמנו, בגדנו, גזלנו", מדוע אומרים לשון רבים? את מי כוללים בתוך הלשון הזאת? אמר ר' פינחם: בלשון רבים אנחנו כוללים את עצמנו, כביכול, עם ה' יתברך, שאנו אומרים: 'רבש"ע, אשמנו! נתת לי כח', ואולי יותר מזה, שאומר: 'נתת בי יצר הרע', וכמ"ש (בראשית ח, כא) "כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו", ואומרים על כך חכמינו הקדושים (ב"ר לד, י): 'משעה שהוא נער לצאת ממעי אמו', ואיתא בגמרא (סוכה נב:) שזה אחד מהדברים שהקב"ה מתחרט כביכול – שברא את היצר הרע, וכמ"ש (מיכה ד, ו) "וַאֲשֶׁר הָרֵעֹתִי", ולכן באמירת הוידוי כוללים את הקב"ה עמנו – "אשמנו, בגדנו" וכו'.

רבינו שמע זאת ומאד התלהב, וענה ואמר: "אֲנִי גַּם כֵּן מְפָרֵשׁ כָּךְ: "וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה" – בַּאֲשֶׁר אִישׁ יִשְׂרָאֵל נִגַּשׁ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַקֵּשׁ מְחִילָה עַל עֲוונוֹתָיו, "וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי". רְצונו לומַר, כֹּחַךְ בִּי. בְּאֹם שֶׁנָּטַלְתָּ אֶת כֹּחַ שֶׁלְּךָ מִמֶּנִּי לֹא יָכֹלְתִּי לַחֲטֹא; שאדם אומר להקב"ה: 'רבש"ע, אתה בתוכי'...

אלו דברים נוראים מאד, והכל הוא התחזקות לעניין האמור של 'גישה לתפילה' – 'גישה לוידוי', שזה ענין של 'תפילת הדרך', שלא משנה היכן אתה עכשיו ולאן הגעת, אתה ניגש ומתקרב! 'אפורה מכאן' – מהיכן שאתה נמצא, כדי 'להתקרב לשם'! זוהי 'גישה'! אתה לוקח את כל הישות, הגשמיות שלך, ועכשיו אתה מהפך את זה לאור עליון מאד, עד שתזכה להגיע לש"י עולמות!

יש פרק במשניות – פרק שביעי ממסכת מקוואות, שמקובל מצדיקים שמסוגל מאד לאמרו לע"נ אבא או אמא שנפטרו, או על כל אדם שנפטר, כי ישנם שבעה פרקים בפרק הזה, והראשי תיבות של ראשי המשניות הוא **'איה נשמה'** [מובא בהרבה ספרים שדייקא הפרק הזה מסוגל מאד ללמדו ביארצייט, או שאר זמנים, וכן מובא ג"כ תפילה לומר קודם הלימוד ואחר הלימוד.].

הרבי מקאמארנא זי"ע, בפירוש המשניות שלו – **'מעשה אורג'**, מדבר נוראות על כל משנה ומשנה שם, איך שכל משנה מכוונת לעילוי נשמת הנפטר [זה פלאי פלאים איך שהוא מפרש זאת].

והנה, המילים הראשונות של הפרק הזה הן: **"יש מעלין את המקוה"**, מפרש הרבי מקאמארנא: **'יש מעלין'** אותיות **ש"י עלמין**, כי הנה אדם רוצה עתה לגרום תיקון ועילוי נשמה לנפטר, אז מתחילין עם המילים **"יש מעלין את המקוה"** – **'יש מעלין'** היינו **ש"י עלמין**, ענין של ש"י עולמות... **ואדם לא צריך לחכות לאח"כ, אלא אם "עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות", אז לפי הלימודים של רבינו זה כאן בזה העולם! כפי שאדם זוכה להפוך את ה'ישות שלו – ל'ש"י'!**

בלשון הקודש **'שי'** היינו **מתנה**, וכמ"ש (תהלים עו, יב) "כָּל סְבִיבָיו יוֹבִילוּ **שַׁי** לַמּוֹרָא" [ומזה למדים שלעתיד יביאו מתנות למלך המשיח וכו', ומזה לומד רבינו בספר המידות (אות יראה, סעיף לז) שש"י טבילות מסגולין ליראת שמים, ומוהרנ"ת ז"ל מביא מראה מקום מהפסוק הזה: "יוֹבִילוּ שַׁי" – כשמוביל עצמו אל ש"י טבילות, אזי "לַמּוֹרָא" – יזכה ליראת שמים], כי איזו מתנה יותר גדולה יש יותר מזה שאדם לוקח את הישות שלו וזורק זאת מעליו ומביא את זה בתור מתנה להקב"ה: **'תראה, רבש"ע, זכיתי לכל זה בכוחך!'...**

כי אם ר' פינחס מקאריץ זי"ע אמר, שכשאדם רוצה להתוודות – יכלול עצמו עמו יתברך: "רבונו של עולם, **'בִּי אֲדֹנָי'**! 'אשמנו' לשון רבים, כי זה רק הכח שלך!" אזי "מידה טובה מרובה", אם אדם זוכה להגיע לאיזו מעלה והתקדמות בחיים שלו, בעבודת ה', בכל עניין, בוודאי כמה עליו לומר **'רבש"ע, זו מתנה ממך! זכיתי לזה רק מחמת הכח שלך הטמון בקרבי!'...**

כי אם כשלא עשית נכון אתה רוצה להמליץ על עצמך ולומר 'רבש"ע, "אשמנו" – לשון רבים, כי "בִּי אֲדֹנָי" – אתה נתת לי את הכח', אזי איך רואים שאדם באמת רציני והוא לא סתם זורק את האשמה מעצמו ואומר ח"ו שהוא לא אשם? צריך להיזהר בזה, שלא לחשוב 'הותרה הרצועה' ואפשר לעשות מה שרוצים כי זה לא הכח שלי... הרי הפסוק ממשיך לומר "**יְדַבֶּר נָא עַבְדְּךָ דָבָר בְּאָזְנֵי אֲדֹנִי וְאַל יִחַר אַפְּךָ בְּעַבְדֶּךָ**" – אני רק ממליץ על עצמי כדי להמתיק את העניין, ואיך יודעים שאדם הוא באמת מתכוון לכך? מתבוננים מה אתה עושה כשאתה זוכה להתקרב אל הקב"ה באמת, האם גם שם אתה אומר "**בִּי אֲדֹנִי**"?... כי זה ניסיון גדול... נגיד שאדם הגיע לאיזו מעלה, הוא התקדם וזכה לאיזו גדלות בתורה ועבודת ה', כמה אדם צריך להיזהר אז שזה לא יביא אותו לאיזו ישות!

אם הבעש"ט הקדוש הסתלק עם המילים "**רֶגֶל גַּאֲוָה**", סימן שעד הרגע האחרון אדם צריך להתפלל שלא יבוא לידי איזו גאוה וישות! הרי הבעש"ט הקדוש היה מלאך אלקים, אבל כל הזמן נזהר מאד מאד בזה, ק"ו אלינו...

הכלל, אדם צריך לדעת, שכל מה שהוא זכה – הכל זו מתנה מהקב"ה! זה 'שי' ממנו יתברך! זו מתנה עליונה!

הפסוק אומר (תהלים סב, יג) "**וּלְךָ אֲ–דֹנָי חֶסֶד כִּי אַתָּה תְשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ**" – 'כְּמַעֲשֵׂהוּ' היינו שאכן יש ענין הקב"ה משלם לאדם כפי מעשיו, אבל צריכים לזכור היטב שהכל נכלל בעניין של "**וּלְךָ אֲ–דֹנָי חֶסֶד**" – הכל זה חסד חינם מאתו יתברך!

ואדם המכיר זאת, והוא תמיד מודה להקב"ה '**רבש"ע, שכוייח! רבש"ע, תודה! אני יודע היטב שזו מתנת חינם! אני יודע שזה לא מעצמי! הרי אני מכיר את עצמי... מה מגיע לי מעצמי?! אני יודע איך אני נראה... ואעפ"כ ריחמתי עליי וקרבת אותי; תודה, רבש"ע!**'... אדם שיודע זאת בידיעה ברורה, אזי הוא בוודאי יכול להתוודות ולומר "**בִּי אֲדֹנִי**" – '**אתה, רבש"ע, בתוכי, ואני כולל עצמי בוידוי איתך, כי הכל זה הכח שלך!**' כי גם כשהוא זכה למשהו הוא אומר "**בִּי אֲדֹנִי**" – '**הכל ממך, רבש"ע!**'...

וזה פירוש המשנה "**יש מעלין**", אם אדם רוצה **לחעלות** איזו נשמת נפטר, ללמוד משניות בעבורו [שבכלל, ללמוד משניות זו סגולה נוראה מאד בעבור

נשמה, כי 'משנה' אותיות 'נשמה', ובפרק ז' דמקוואות יש הר"ת במשניות בעצמן – 'נשמה' וכן 'איה', וענין של "איה" מובא בדברי רבינו (ליקו"מ ח"ב סי' יב) שהוא מקום עליון מאד], אזי הוא מתחיל ואומר "**יש מעלין**" שזה **ש"י עלמין...**

וכל זה טמון בתוך העניין של "**ויגש**" שהוא אותיות 'גו' [בארמית: 'בתוכו'] 'יש' – ענין של **ש"י**, היינו שאפשר להפוך את הכל "**אליו**" – להתקרב אל הקב"ה!

מוהרא"ש הקדוש אמר, ש'**אליו**' ר"ת (קהלת ז, ב) "**וְ'הַחַי יִ'תֵּן אֶ'ל לִ'בּוֹ**" – אתה חי ב"ה כאן בזה העולם? תן את זה אל ליבך! תעשה חשבון ותדע שכל מה שיש לך זו מתנת אלקים! ואכן, אם היתה לך ירידה, עבר עליך משהו לא נעים, אזי תתוודה להקב"ה, ותאמר "**כִּי אֲדֹנָי**" – '**אתה בתוכי, רבש"ע**'! זה נקרא: "וְ'הַחַי יִ'תֵּן אֶ'ל לִ'בּוֹ", שהוא מתחזק ולא מתייאש! הוא מתחזק תמיד! וכמובן, בעת עלייה, מתי שהוא 'כן' מרגיש איזו התעלות והתרוממות, הוא נותן תודה להקב"ה, זה נקרא "**וְהַחַי יִתֵּן אֶל לִבּוֹ**" – 'וְהַחַי' דייקא, כי התורה הקדושה ניתנה לנו כדי "**וָחַי בָּהֶם**" (ויקרא יח, ה)...

על אלו שמחמירים חומרות יתירות, אמר רבינו שעליהם נאמר "**וָחַי בָּהֶם**" – '**ולא שימות בהם**' (יומא פה:), הוא כזה צדיק אדוק... מחמיר... אבל רבינו אומר שכך נאמר עליו... זה לא שהוא ח"ו עושה דברים לא טובים, אלא הוא מחמיר מאד [באידיש זה נקרא 'פרום'], אבל הוא עושה דברים שלא ביקשו ממנו... ממציא כל מיני המצאות, ואומר שכך צריך לעשות, וכל זה נכלל בתוך ה'ישות' הנ"ל, כי אם אתה מקיים את התורה כמו שהקב"ה צוה אותנו – מדוע אתה צריך את כל החומרות האלו?!... החומרות האלו זה כי אתה רוצה לחשוב 'אני עושה יותר', לא כמו שכולם עושים, אלא 'אני יותר מכולם'... **אם אתה יודע מה הקב"ה רוצה ממך – תקיים את מה שהקב"ה צוה אותך ותחייה את עצמך! בשמחה! תחיה חתיכת 'חיים'!** ר' נתן מעיד על רבינו: "**והוא אינו מחמיר חומרות כלל**" [וכנראה שרבינו אמר זאת בפירוש, שהוא איננו מחמיר שום חומרות].

כל זה נכלל ב"**וַיִּגַּשׁ 'אֵלָיו' יְהוּדָה**" – "וְ'הַחַי יִ'תֵּן אֶ'ל לִ'בּוֹ", תחייה חיים שמחים! תרגיש את ה'חיים' – שאתה נושם ב"ה, תודה לה'! אדם בריא ויכול לנשום, הרופא אמר שהוא חי... אבל

ישנם חיים אמיתיים, שעל זה כתיב (תהלים ל, ו) "**חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ**", כשאדם זוכה לחיות כפי רצון הקב"ה – זה נקרא חיים אמיתיים! וכנ"ל בדברי רבינו, שיש כאלו שעליהם נאמר "**וָחַי בָּהֶם**" – '**ולא שימות בהם**' – נראה שהוא חי, הוא נושם, אבל בעצם לא...

וזה צריך להיות אצל האדם תמיד, שיזכה להרגיש חיות בחיים שלו, שיהיה לו שמחה, שכמובן זה תלוי אחד בשני, בבחינת (משלי טז, טו) "**בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים**" – שזה ענין של שמחה; **ובזה אדם יודע האם הוא בקו הנכון: אם אתה חי בשמחה, התורה והמצוות שלך זה לא מתוך לחץ ומתח וכו', אלא אתה שמח – אתה על דרך הנכון! אם אין שמחה – זה לא נקרא 'חיים'... יכול לחיות שאתה ירא-שמים ולומד תורה וכו', אבל אצלך זה ממש בבחינת מיתה – אתה עצוב ומדוכא וכו', אז מה פעלת?!...**

זה ענין של "**וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה**", והתחלנו עם '**גישה לתפילה**', ועתה נדבר מהדבר השני: '**גישה לפיום**', מהי? שאדם ידע לפיים! **בעצמו** – היינו שהוא עוסק הרבה בתפילה, שזוכה להכנים עצמו הרבה בתפילה ותחנונים, אשרי מי שזוכה באמת לזה!

עתה למדנו בדף היומי ירושלמי (שבת ז.), גבי האם מפסיקין מת"ת לתפילה וכו', ומובאת שיטתו של ר' שמעון בר יוחאי, על מי שתורתו אומנותו דאין מפסיקין; ועפ"י הסבר ר' נתן בעניין הזה, אלו הצדיקים שעסקו כ"כ בתורה ולא הפסיקו לתפילה, הטעם לכך, כי תורתם זו תפילה! רבינו לימד אותנו (ליקו"מ ח"ב סי' כה) שצריכים לחבר תורה ותפילה ביחד; אתה לומד תורה, והלימוד זו כבר תפילה – '**רבש"ע, זכני לקיים זאת!**' לא סתם שאדם לומד ההלכות – חצי נזק, נזק שלם, תם, מועד וכו', ו'רק למדתי'... **בכל דבר יש תפילה, שאדם מתפלל: 'רבש"ע, שאזכה להתקרב אליך', ובפרט כשיש לאדם את הלימודים של רבינו, אפשר לו לקשר את כל ענייני התורה לענייני רביז"ל וממילא לתפילה!**

רבינו אמר: בכל תורה ושיחה שלי, יכולים לעבור ולקשר את כל התורה כולה – תורה שבכתב ותורה שבע"פ! אנחנו מבינים מה המשמעות של זה?... תיקח איזה תורה של רבינו, ותוכל לקשר לזה את כל הכתוב מ"**בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים**" ועד "**לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל**" – זה החומש, וכן מספר יהושע – "**וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד ה'**", ועד לסיום דברי הימים – "**ה' אֱלֹקָיו עִמּוֹ וְיָעַל**",

כל זה תורה שבכתב, וכן תיקח את כל המשניות, ש"ס – בבלי ירושלמי תוספתא, וכל המדרשים, מה שאתה רוצה! רבינו לא אמר 'מליצה', אלא רבינו אמר שאפשר! וכמובן צריכים בשביל זה שכל רחב... כי רבינו גילה את **שרשי התורה** – את השורשים, ובשורש הכל בא ממקום אחד, ואדם שיודע איך להגיע לזה ולקשר כל ענין רואה שיש קשר לכל דבר!

נמצא אפוא, שאם אדם לומד תורה – יכול לעשות מזה תפילה, ולא משנה מה הוא לומד – אם זו מסכת בבא קמא, אם זו מסכת שבת, הן בבלי והן ירושלמי, זה לא משנה, **התורה היא גם 'לימוד' וגם 'תפילה' ביחד!** ולכן אמר ר' שמעון בר יוחאי, שלא צריכים להפסיק לתפילה, כי זה לא שני דברים נפרדים... ולכן אמר "**תורתם אומנותם**" – '**אומנותם**' לשון של '**אמונה**'! יש המפרשים "תורתם אומנותם" היינו אחד שהוא אברך כולל, לא עובד בכלל, כל היום יושב בביהמ"ד ולומד, אבל הנה יש ביאור אחר לגמרי... "**תורתם אומנותם**" היינו שכל התורה זה החיים שלו, כי הוא חי עם '**אמונה**', א"כ אין שום הפרד בין תורה לתפילה...

אולם, ר' יוחנן מיד אומר את המעלה של עסק התפילה: "**ולוואי יתפלל אדם כל היום כולו**"; ולפי האמור זה אותו דבר בדיוק כפי הנ"ל, ו"אלו ואלו דברי אלקים חיים", 'מר אמר חדא ומר אמר חדא, ולא פליגי' – אין פה מחלוקת, רק תלוי איפה המוח של האדם... כי כדי להגיע אל העניין של "**תורתם אומנותם**" אומר ר' יוחנן "**ולוואי יתפלל אדם כל היום כולו**" – יבקש את הקב"ה על כל פרט ופרט של החיים!

כשאדם זוכה לזה – בזה הוא זכה לעצמו, אבל בנוסף יש ענין של '**גישה לפיום**' – אם אתה יודע ורואה שיש נשמות שהן עדיין לא שם, ואז יש ניסיון להוכיחם 'מה אתה עושה; איפה אתה'... הן עם חברים, או אפילו בבית – 'למה את לא באותה ההשגה וההבנה שלי?'... ואין לו סבלנות וכו', **איפה ה'פיום' שלך? מה שאתה עושה – זה לא רצון הקב"ה... אלא מאי? אם זכית לך לעצמך, אזי אם יהיה לך שכל נכון שתקבל מהצדיקים, תדע איך אפשר לקרב את כל העולם כולו אל הקב"ה!**

אבל, כמובן, כל אחד צריך גישה אחרת, כי כל אחד הוא סגנון אחר... וכמו שכתוב בקבלת התורה, שהקב"ה

דיבר לזקנים כפי כוחם, לאנשים כפי כוחם, לילדים כפי כוחם, ואותו דבר בכל ענייני האדם: אם אדם זוכה להתחזק ב״ה, והוא עוסק בתורה ותפילה, אבל **איפה ה׳פיום׳ שלך? איפה הכח שלך לרדת ולהבין אנשים – לפיים אותם?**

מהו ענין של ׳פיום׳? שיש לאדם כח לפיים מישהו אחר; הנה אדם נפגע, הוא נמצא בכעס, ויש דרך לפיים אותו... שזה מה שקרה בפרשת השבוע, שהיה כעס וחימה מאד גדול, עד שהחלו קירות בית פרעה וכל מצרים ליפול... יהודה נכנס לכעס גדול, יצאו שתי שערות כנגד ליבו כמו חרבות, ונתן שאגה כה חזקה עד שפני המצרים נהפכו... יצאו בצד השני... [כל זה מובא במדרש, איך שיהודה נתן שאגה כמו ארי, כי יהודה נמשל לאריה – ״גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה״ (בראשית מט, ט), וע״י שאגתו רעדה כל מצרים], אבל אם אדם יודע איך לפיים – הכל מסתדר... ואת זה הם הבינו – הן יהודה והן יוסף, כי גם יוסף דיבר עמו קשות, אבל יהודה הבין שאם הוא ילך בכעס וחימה – מה יהיה לבסוף?... [המדרש אומר, שיוסף היה אז בסכנה גדולה, ובפרט כששלח את כולם מן החדר, ולא היה אף–אחד שיגן עליו, אם הם היו רוצים לעשות לו משהו ביחד ח״ו, אבל הוא בטח בה׳ שלא יקרה לו שום דבר].

הכלל, שהיה פה ענין של ׳פיום׳, ועם פיום אפשר להעביר אפילו את הכעס והחימה הכי גדולה שיש! לפי דברי המדרש, פה היה שיא הכעס שבין השבטים ליוסף הצדיק, אבל זה לא יצא מהמסגרת כי היה ענין של ״**וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה**״ – היתה ׳**גישה לפיום**׳, שאדם יודע: ״**יש אפשרות פה לפיים!**״...

ואיך מפיימים? ע״י הפה; המילה ׳**פיום**׳ מתחלת באותיות ׳**פי**׳ – הפה של האדם! ובשביל זה אדם צריך שכל, כדי שידע איך לדבר לכל אחד כפי ענייניו – אם זה עם חבר, או בבית עם אשתו, עם הילדים, לכל אחד צריך שפה אחרת... **אם אדם ידבר עם אשתו כפי שהוא מדבר עם חבר שלו – הוא יכול לחפש לו איפה לישון...** עם חבר אתה יכול לדבר ככה – ג״כ לא מדברים ככה, אבל הנה כבר דיברת, אז הוא הלך הביתה ואתה הלכת הביתה... **אבל עם האשה אדם צריך לדעת איך לדבר!**

ונגיד שהיתה איזו אי–הבנה, והיתה איזו מריבה, וכי ׳מרימים ידיים׳? **לא ולא! יש ענין של ׳פיום׳! שזה הדבר**

הכי חשוב! חכמינו הקדושים לימדו אותנו כמה עניינים של פיום – איך לפיים וכו', אבל בשביל זה אדם מוכרח להוריד את הישות וה'אגו' – ה'יש' הנ"ל, להסיר את זה לגמרי, ולקיים "**ויגש**" – '**גישה לפיום**'! אם אתה תלך עם ה'יש' שלך – "לא! אני צודק, ומה אכפת לי"... אסור שיהיה ככה! בזה לא תגיע לשום דבר טוב! **ענין של 'גישה' הוא להוריד את עצמו, להוריד את ה'יש' הנ"ל, ולגשת אל הפיום! בכל מיני עניינים שישנם!**

חכמינו הקדושים מלמדים אותנו, שלפעמים "**מותר לשנות בדבר השלום**" (יבמות סה:), ואמנם זה לא נראה 100% כפי האמת, **אבל זוהי האמת האמיתית! זה נקרא 'אמת לאמיתו'!** לפעמים מוזכר בדברי חכמינו הקדושים ענין של "**אמת לאמיתו**" (דוגמא: שבת י. ועוד), ולכאורה מספיק "**אמת**", ומהו אמת "**לאמיתו**"? אמר רבינו, שלפעמים יש אמת, שהיא 'אמת **לשקר**'... זאת אומרת, שזה יותר מדי 'אמת'... (עי' בתורה ס"ו); כי לפעמים אדם אומר "את האמת כמו שהיא", ומה קורה עי"ז? נזק... הוא כאילו תמים, "אומר את האמת"... **אבל איפה השכל שלך?! זו לא אמת 'לאמיתו', אלא אמת 'לשקר'... כי אתה רוצה להיות "דובר אמת" – 'אני אגיד את האמת' וכו', ולמה זה מביא אותך? למריבה וכו'... 'אבל אני עמדתי חזק על האמת!'... ה'אמת' היא שאדם יראה ויבין איך כולם יראו שיש בדבר הזה את הקב"ה!**

כי '**אמת**' זה הקב"ה, וכמ"ש (ירמיהו י, י) "וַה' אֱלֹקִים אֱמֶת" [וכמובא בכמה תורות בליקו"מ], וזה "**אמת לאמיתו**"!

כי אדם רגיל מאז שחינכו אותו בת"ת, ש'אמת' הוא להגיד באמת מה שהיה, ואם הוא משנה מדבריו – זה 'שקר', וזה אסור. ואכן, כך צריכים לנהוג עפ"י רוב, שאדם ישמור מאד שלא להוציא שקרים מפיו, אבל כשזה מגיע לעניין של שלום ופיום אדם צריך שכל! ואם לפעמים צריכים לשנות – עושים זאת; מה הכוונה 'לשנות'? לשנות את סגנון דיבורים! ומה התכלית של זה? להשכין פה את השם של הקב"ה, וזה "**אמת לאמיתו**"! אתה אומר אמת לכבוד הקב"ה – שהוא המקור של האמת!

אדם שיש לו את השכל הזה, יש לו תמיד את הכח לפיים ולחפוך את כל העניין... וזה ג"כ העניין הנ"ל של המלצה טובה שיש על האדם, שהוא מחפש להמליץ טוב שלא כיוון בכוונה

וכו' – לא שהוא אומר 'אני לא אשם', **אבל יש דרך לפיים!**

זה הלימוד שהתורה הקדושה מלמדת אותנו כאן, שבלי זה היה עלול להיות 'פיצוץ' מאד גדול... השבטים הקדושים – שבטי ק"ה, התפללו מאד אל הקב"ה, היתה אז **'גישה לתפילה'** – הם מתפללים, יוסף הצדיק מתפלל, יעקב אבינו כשברכם "**וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים**" הוא לא מפסיק מלהתפלל, אבל עכשיו צריכים פסיעה נוספת: **'גישה לפיום'**, והלימוד בזה, שאמנם אדם מתפלל, אבל לא שיאמר "אני אלך עם ה'אמת' שלי עד הסוף!" כי לאיפה זה יוביל אותך?!... **כשמגיעים לעסק עם אנשים, צריכים לדעת איך לפיים!**

ובפרט בבית... שזה מהלימודים הכי חשובים בבית – ענין של **'גישה לפיום'**, וכשאדם יודע את זה אזי תמיד יש דרך איך להפוך את ה'יש' ל'שי' עולמות... ומובן מעצמו הקשר אל המשנה האחרונה בששה סדרי משנה: "**אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַנְחִיל לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֲשָׂרָה עוֹלָמוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר** (משלי ח): **לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ**"; ולכאורה היה צריל להיות כתוב "להנחיל אוהבי **שי**", היינו ש"י עולמות, ומדוע מובא ענין של 'יש'? כי זהו כל הסוד: **מן השמים נותנים לאדם 'יש', ועתה עליך להפוך את ה'יש' הזה ל'שי'! זוהי העבודה שלך! ואז אתה נקרא "אֹהֲבַי"... 'אני הנחלתי לכולם 'יש', והוא הפך את זה ל'שי' עולמות'...**

ממשיכה המשנה: "**אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן חֲלַפְתָּא, לֹא מָצָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא הַשָּׁלוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר** (תהלים כט): **ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם**"; ולכאורה מה הקשר ביניהם? הלא עתה דיברת מעניין נחלת **ש"י עולמות**, ומה נכנס כאן "כלי מחזיק ברכה" שהוא "השלום"?

התשובה היא: **זה אותו דבר!** שזה ענין של **'גישה לפיום'**, שלכל מקום שאתה רוצה להגיע – צריך "כלי מחזיק ברכה"... נגיד שאתה כולך אש להבה בעבודת ה', ויש לך **'גישה לתפילה'** – אתה גוש אחד של תפילה, נגיד שזכית... אבל הנה בחיים שלך זה מתנגש עם אחרים – הן עם אנשים, הן עם אשתך והן עם הילדים, שהם לא יכולים לראות תמיד כזאת הנהגה של "אל תבלבל אותי... אני עכשיו מתפלל"... **הרי לא יהיה לך שום כלי לקבל בתוכו את השפע!** כי אמנם

אתה עובד ה׳, אבל זה נכלל בעניין הנ״ל של ״**וְחַי בָּהֶם**״ – ׳**ולא שימות בהם**׳, במקום שיש לך **ח״י עלמין**, יש את ההפך... על זה אומר ר׳ שמעון בן חלפתא: כלי מחזיק ברכה הוא השלום! תשתמש עם **הש״י** עולמות הללו שאליהם אתה רוצה להגיע, אבל רק בדרך של שלום! תראה שזה יהיה עם פיום! שהגישה שלך תהא תמיד עם פיום!

׳**פיום**׳ הוא ׳**פי**׳ כנ״ל, ונשארו אותיות **ס״ו**, שהן בגימטריא ׳**גַּלְגַּל**׳, היינו שאדם יודע תמיד איך **לְגַלְגֵּל** עם כל אחד ואחד... ואפילו אם היה איזה מקרה וכו׳ – אם יש לאדם שכל, הוא יודע איך **לגלגל** את זה...

טבע של גלגל שהוא תמיד מתגלגל, הנה עשית נקודה למעלה – והנה היא למטה, אך שוב היא למעלה... ולזה זוכה אדם שהוא **מגלגל** העניינים, שהוא אף–פעם לא מאבד עשתונותיו, אלא הוא יודע תמיד ׳לגלגל׳... שזה ענין של ׳**פיום**׳ – הוא תמיד מפיים, איך? עם הפה שלו! כי זה העיקר... **מילה טובה אחת יכולה להיות פיום על כל דברי! ואם יש לאדם שכל איך לעשות זאת – הוא תמיד יכול לפיים...**

זה מה שאנו מוצאים פה, שיוסף הצדיק מתחיל לשמוע את הדיבורים של אחיו השבטים הקדושים – ״**כִּי אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתִּי**״, ׳מה יהיה פה?!׳... הוא כ״כ בוכה! וכמובא במדרש, איך שיהודה פיים פה את יוסף הצדיק – ״**וְעַתָּה כְּבֹאִי אֶל עַבְדְּךָ אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ**״, ״**כִּי אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתִּי פֶּן אֶרְאֶה בָּרָע אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת אָבִי**״; יוסף הצדיק שומע כאלו דיבורים, והדבר הראשון הוא מבין שאחיו השבטים מתחרטים מאד על מה שהם מכרו אותו וכו׳, הוא קיבל את הפיום הזה!

ומובא בפירוש בדברי רש״י, שיהודה שינה פה מעט מדבריו, לדוגמא: הוא אמר ״יֵשׁ לָנוּ אָב זָקֵן וְיֶלֶד זְקֻנִים קָטָן וְאָחִיו מֵת״, הוא לא ידע שהוא מדבר כעת לאותו ״אחיו״... ומדוע שינה? אומר רש״י: ״**אמר, אם אומר לו שהוא קיים, יאמר הביאהו אצלי**״; ׳הבאתם את בנימין, תביאו גם את יוסף׳... ולכן הוא הוצרך לשנות מן האמת.

ועד שהגיעה העת–רצון של התגלות יוסף הצדיק, שזה היה השיא והפסגה של הפגישה שלהם, ואז אמר יוסף הצדיק: ׳היכן אחיכם?׳... ׳ראו שאני קורא, והוא מגיע׳... והחל יוסף לקרוא:

׳**יוסף בן יעקב בוא אצלי! יוסף בן יעקב בוא אצלי**׳ והם מפחדים ורועדים, מסתכלים לכל הכיוונים, ולא רואים אף–אחד שמגיע... ואז אמר להם: ״**אֲנִי יוֹסֵף**״ – התגלה אליהם! ״**וְלֹא יָכְלוּ אֶחָיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ כִּי נִבְהֲלוּ מִפָּנָיו**״, ומובא במדרש: ״**מיד פרחה נשמתן**״; כי היו בכזה לחץ גדול – הן במצרים, והן אצל יעקב אבינו בהורדת בנימין למצרים, ועכשיו היו בכל המצב הלחוץ הזה שיוסף הצדיק רוצה לקחת את בנימין וכו׳, והנה פתאום הוא אומר ״**אֲנִי יוֹסֵף**״? פרחה נשמתם... מה התיקון? **תחית המתים!** יוסף הצדיק גלגל איתם כזה מצב של ״פרחה נשמתם״, ועכשיו הם נולדו מחדש! וכמו שכתוב אצל יצחק אבינו על העקידה שפרחה נשמתו, ואז הוא קיבל נשמה חדשה, כן הוא לענייננו, שפרחה נשמתם, והם קיבלו נשמה חדשה... יוסף הצדיק יודע שיהיה להם עכשיו חיים חדשים! כל זה עפ״י ה׳**גישה לפיום**׳.

והדבר השלישי הוא: ׳**גישה למלחמה**׳ – ואת השאלה הפשוטה כל אחד שואל: הלא דיברנו כבר מ׳גישה לתפילה׳, וכן מ׳גישה לפיום׳, ומדוע נשאר עוד ׳גישה למלחמה׳?

ודיברנו מהעניין הזה עתה, בימי חנוכה הקדושים שהיו לנו שבוע שעבר, בעניין האמור בנוסח ׳ועל הניסים׳: ״**ועל הניסים, ועל הפורקן, ועל הגבורות, ועל התשועות, ועל הנפלאות, ועל הנחמות**״, ולכאורה כבר אמרנו את הכל... אך לא, נשאר דבר נוסף: ״**ועל המלחמות**״; ולכאורה זה היה צריך להיות הדבר הראשון, שמודים על הניצחון במלחמה, ועל התשועות והנפלאות וכו׳, ומדוע מתחילים עם ניסים, פורקן, גבורות, תשועות, נפלאות, נחמות, ורק אז מזכירים ׳מלחמות׳? שאלה נוספת: וכי אנו מודים על ״המלחמות״ שהיו?

אם נתבונן בזה, זה המפתח להכל: כאמור לעיל, אדם צריך לדעת שהוא נמצא כל הזמן ב׳**דרך**׳ – מיום היוולדו ועד יום הסתלקותו, ומדוע הוא כאן בזה העולם? בשביל לשבת על הספה ולא לעשות כלום? אדם כזה הוא בסכנה גדולה... הוא לא מודע בכלל שהוא נמצא ב׳שדה–קרב׳, ושעליו ללחום... **אדם צריך לדעת שישנה המלחמה! עוד עליו לדעת, שאלו המלחמות הן כדי לחזק אותך! שתדע שאתה צריך לנצח! דע שיש אויב שהוא תמיד עומד כנגדך, והמלחמה עמו זה לא ח״ו כדי להחליש אותך**

ולהפחיד אותך, אלא רק לחזק אותך! שתוכל להוציא מן הכח אל הפועל את הכוחות שלך!

וזה בנוסף על ׳**תפילה**׳ ו׳**פיום**׳, שהנה נגיד שאתה חזק מאד בעניין של ׳**תפילה**׳, וכן בעניין של ׳**פיום**׳, אבל אתה מוכרח ג״כ להגיע למצב של ׳**מלחמה**׳ – שאתה צריך עכשיו להראות את הכח שלך, איך שאינך מתפעל, ואתה יודע שכאן בזה העולם זה ענין של מלחמה, ועליך תמיד לעמוד על המשמר!

הכלל, נגיד שזכית, ואתה מומחה בעניין של ׳תפילה׳ ו׳פיום׳, אבל עכשיו תגיד ׳אני בסדר׳ ו׳לא צריך לדאוג׳ ׳הכל יהיה בסדר׳? מה מבטיח לאדם שמחר הוא לא יגיע לכזה מצב שהוא לא תאר עליו?... הנה קרה משהו – והוא לא היה מוכן לזה... אמנם הוא התפלל הרבה, אך הנה הגיעה איזו מריבה ו׳פיצוץ׳... **אדם צריך להיות מוכן להכל, ולעמוד תמיד עם כלי הנשק!**

וכמו הלשון של התיקוני זוהר (דף כט.) ׳**מַאן נָצַח? מַאן דְּאָחִיד מָאנָא קְרָבָא בִּידוֹהִי**׳ – ׳מי המנצח? מי שאוחז את כלי הקרב בידיו׳; לא כתוב שהמנצח הוא מי ש׳הרג׳ ו׳חיסל׳ את האויב... אלא מי שאוחז את הכלי נשק בידו, הוא המנצח!

מסביר ר׳ **נתן** [מחר תהא ההילולא קדישא שלו] (ליקוטי הלכות, שבת הלכה ז, אות נד), שזה כל החיים של האדם, שאדם צריך לדעת ׳**אני צריך לתפום תמיד את כלי המלחמה!**׳... זה לא כמו כלי מלחמה גשמיים, שנכנסו חיילים לאיזה ׳מבצע׳, וסיימו אותו, ועכשיו באים הביתה ו׳לא רוצה להסתכל על הנשק׳... הוא ראה אותו מספיק... **במלחמת קְדֻשָּׁה – מלחמת מצוה, אדם צריך להיות תמיד חגור על כלי הנשק! וה׳גישה׳ תהא תמיד שהוא מוכן לזה!**

זה מה שנעשה בפרשת השבוע, שהנה יהודה ויוסף לא יודעים מה יהיה פה... אבל הם יודעים שהם מוכנים למלחמה! ועם מה יילחמו? עם ה׳תפילה׳ וה׳פיום׳ שהקדימו מקודם... שעכשיו יהיה ״**וַיִּגַּשׁ אֵלָיו**״ – שייאחד את כל הדברים האלו ביחד! לא רק שאני עוסק ב׳תפילה׳, ולא רק שאני ׳מפיים׳ – יש לי שפה טובה, אני יודע איך לפיים, אלא גם אם פתאום האויב עשה איזו התקפה שלא היו מוכנים אליה – אבל אני תמיד עומד על המשמר! אני יודע שזוהי ה׳גישה׳ שלי – למלחמה!

אבל מלחמה קדושה – מלחמת מצוה! שאני 'לוחם' עם מה? עם ה'תפילה' ו'הפיום' שלי! **זוהי המלחמה שלי!** לא שאני לוחם 'לנקום', כמו עם אויב גשמי – שצריכים למחוק אותם לגמרי מעל פני האדמה... אלא כשמדברים ממלחמות שהם בחיי האדם יום–יומי, צריך לדעת איך להילחם ואיך לעמוד תמיד על המשמר, לדעת 'אתמול היה בסדר ב"ה, זכיתי למה שזכיתי, אבל אני מוכן תמיד לדעת שאני צריך תמיד להיות מוכן עוד הפעם למלחמה, ולהיות חכם! להיות חייל אמיתי **ותמידי**... לא שאני פשטתי את המדים, והנה אני אזרח פשוט'... **לא!**

גם בגשמיות, יש כאלו שאפילו אחר המלחמה הם עדיין מחזיקים את האקדח, כדי להיות מוכן למלחמה... כך הוא ברוחניות שאדם צריך להיות מוכן, מוסיף בכל פעם עוד 'פיום', עוד 'תפילה', מְגַלְגֵּל עוד הפעם ועוד הפעם, האדם הזה יזכה בזה העולם **לש"י עולמות**! "**ויגש**" יהיה אצלו '**גו שי**' – שיזכה להרגיש את הש"י עולמות כאן בזה העולם! הוא ממשיך לכאן את ה"כלי מחזיק ברכה" שזה ה"שלום"...

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה להכנים בעצמנו את הלימודים של הצדיקים, להיות תמיד חזקים ב'תפילה' ו'בפיום', ולעמוד על המשמר נגד כל אויבינו, והקב"ה יתן לנו כח באמת לנצח את כל מלחמותינו הקדושות, להיות חזקים בתורה ותפילה, ועי"ז נזכה בעז"ה לקבל פני משיח צדקנו, ולקרב את הגאולה השלימה!

זכות הדפסת והפצת הגיליון

לעילוי נשמת האישה הכשרה הצדקת
חינקא חיה באבא בת רבי אברהם דוב
ע"ה, ולע"נ הרה"ח ר' בנימין ביניש בן ר'
יחזקאל שרגא ז"ל ולע"נ הצדקת רעכיל
בת ר' יצחק ע"ה ולעילוי נשמת מיכל
רונית ע"ה בת שרה ויצחק.

להצלחת בנימין בן אהרן נ"י וכל משפחתו
ולהצלחת כל התורמים והעוסקים
במלאכת הקודש שיחיו.

ולרפואתם המהירה של
נתן יחזקאל שרגא בן חינקא חיה באבא
נ"י
הילד ישי בן סילקא יעל נ"י
ולרפואת צוריאל בן סגולה סיגלית נ"י
נעמי מרים בת חוה תחי'
סילקא יעל בת אביבה תחי'
משה בן אירן נ"י

ולע"נ ר' שלמה חנוך חרש ז"ל בן ר' ישראל משה, האשה ליאת שרה בת מרדכי ע"ה, ר' יעקב דוד בן אברהם ז"ל, מרת איטה בת הירש, האישה הכשרה מרת חנה בילא בת ברוך ע"ה. ולעילוי נשמת הדסה שולמית בת יצחק מנחם שיבלט"א. לע"נ אליעזר שלמה ז"ל בן בנימין שיבלחט"א. לע"נ אהרן בן שלמה ז"ל, לע"נ הילד יהונתן ז"ל בן אושרה דינה תחי' ולע"נ סיוון בת אליהו ע"ה

ניתן לקבל מידי שבוע במייל את הגליון
"אשי ישראל" בכתובת
3070817gm@gmail.com
להצטרפות לרשימה התפוצה